



RZECZPOSPOLITA POLSKA  
Rzecznik Praw Dziecka  
*Marek Michalak*

Warszawa, 08 stycznia 2016 roku

ZSS.422.3.2016.KT

**Pani  
Elżbieta Rafalska  
Minister Rodziny, Pracy  
i Polityki Społecznej**

chcę zwrócić uwagę Pani Minister na sytuację małoletnich dzieci przebywających z rodzicem z powodu bezdomności w miejscach takich jak schroniska, czy domy dla bezdomnych. W skrajnym przypadku, ujawnionym w ostatnim czasie przez Rzecznika Praw Dziecka w toku badania sprawy, pobyt w schronisku dla bezdomnych rodzica z dziećmi trwa nieprzerwanie od 3 lat.

Jako Rzecznik Praw Dziecka jestem zaniepokojony skalą zjawiska bezdomności wśród dzieci w Polsce. Moje obserwacje potwierdza wynik przeprowadzonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej „Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych”. W trakcie badania zdiagnozowano 1 892 bezdomnych dzieci, które stanowiły 5,2 % liczby policzonych wówczas osób bezdomnych. Należy jednak podkreślić, że są dane zaewidencjonowane podczas jednorazowego badania, dlatego nie można na ich podstawie wnioskować o rzeczywistej liczbie dzieci bezdomnych. Można jednak sądzić, że liczba ta może być znacznie większa.

W większości przypadków, udzielenie rodzicom z dziećmi schronienia przez przyznanie miejsca w schroniskach dla bezdomnych następuje na podstawie art. 48 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163, z późn. zm.). Udzielenie schronienia należy bowiem do zadań własnych gminy z zakresu pomocy



25 lat Konwencji  
o Prawach Dziecka

społecznej o charakterze obowiązkowym. Nierzadko obsługa tego zadania publicznego jest powierzana przez gminy podmiotom niepublicznym w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118). Współpraca z podmiotami niepublicznymi w sytuacji, gdy gmina nie prowadzi własnej placówki udzielającej schronienia, pozwala na zabezpieczenie elementarnych potrzeb osób bezdomnych w postaci schronienia i posiłku. W tym zakresie, również ze względu na możliwość dokonania kontroli i oceny realizacji powierzonego do wykonania przez gminę zadania w oparciu o przepisy ustawy *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, przyjęte rozwiązanie należy co do zasady ocenić pozytywnie.

Pomimo tego, do Rzecznika Praw Dziecka wpływają skargi rodziców przebywających z dziećmi w schroniskach dla bezdomnych. Rodzice podnoszą, że usługi w nich świadczone są niskiej jakości, przede wszystkim w zakresie zaspokajania potrzeb bytowych. Problemem jest również to, że dzieci często stają się świadkami lub uczestnikami konfliktów dorosłych mieszkańców schronisk dla bezdomnych. Z analizy treści skarg jednoznacznie wynika, że schroniska dla bezdomnych nie są miejscami, w których powinny przebywać dzieci.

Wnioski wypływające ze skarg zostały potwierdzone przez Rzecznika Praw Dziecka podczas badania spraw na miejscu.

W ocenie Rzecznika przedstawiony problem nie sprowadza się wyłącznie do braku w obowiązującym systemie prawa regulacji, która normowałaby standard podstawowych usług świadczonych w schroniskach dla bezdomnych, w których przebywają dzieci. Oczywiście wprowadzenie takiego uregulowania mogłoby poprawić poziom ochrony praw dzieci. Należy jednak przede wszystkim inicjować działania systemowe przeciwdziałające bezdomności dzieci poprzez ograniczenie konieczności kierowania do rodziców z dziećmi pomocy społecznej w postaci schronienia w schronisku dla bezdomnych, a gdy jest to konieczne, do skracania okresu pobytu do niezbędnego minimum.

Do problematyki bezdomności wśród dzieci w Polsce odniósł się również Komitet Praw Dziecka ONZ w Uwagach końcowych do połączonych trzeciego i czwartego sprawozdania okresowego Polski. Komitet wyraża niepokój w związku z faktem wzrostu liczby bezdomnych dzieci w Polsce. Zaleca w związku z tym, m.in. dokonanie przeglądu prawa, polityki programów mieszkaniowych w celu zapobiegania i eliminowania bezdomności, z uwzględnieniem specjalnych potrzeb dzieci.

Wobec powyższego, na podstawie art. 10a i art. 11 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2015 r. poz. 2086), zwracam się do Pani Minister o podjęcie działań w zakresie określenia rzeczywistej liczby dzieci dotkniętych problemem bezdomności oraz podjęcie działań mających na celu ograniczenie tego zjawiska, w tym międzyresortowych.

Ł  
Wyprosiłem szczerze  
Marcin Piłchowski

Do wiadomości:

Pan Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich